

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף קיא

משנה: החושש בשינוי לא יגמע בהן חומץ, משום שמוכח שעושה כן לרפואה, אבל מותר לו לטבל את מאכלו בחומץ כדרכו, אף שהוא נרפא ע"י כך.

החושש במותניו לא יסוך בהן יין וחומץ, משום שסכין אותם רק לרפואה, אבל מותר לו לסוך בהן שמן, לפי שסכין אותו גם בלי מכה. אבל לא יסוך בשמן וורד, לפי שהוא יקר ואינו מצוי ומוכח שסכו לרפואה. לבני מלכים מותר לסוך בשמן וורד, לפי שדרכם לסוך בו ביום חול אף ללא מכה. רבי שמעון אומר כל ישראל בני מלכים הם.

גמרא: מהמשנה משמע שחומץ מועיל לשיניים, ואילו מהפסוק במשלי "כַּחֲמֹץ לְשֵׁנַיִם וְכַעֲשָׂן לְעֵינַיִם בֵּן הָעֶצֶל לְשִׁלְחָיו" משמע שהחומץ מזיק לשיניים. אלא שחומץ העשוי מ'לקוהא' (= מענבים שלא התבשלו כל צרכם) מזיק לשיניים, וחומץ העשוי מין טוב שהחמיץ מועיל לשיניים. אפשרות נוספת: אם יש מכה בשיניים החומץ מרפא אותה, ואם אין מכה החומץ מזיק לשיניים.

משנה לעיל - החושש בשינוי לא יגמע בהן חומץ: לדעת אב"י משנתנו עוסקת במגמע ופולט שמוכח שעושה כן לרפואה, אבל מותר לגמע ולבלוע. לדעת רבא משנתנו עוסקת גם כשמגמע ובלע, ומדובר שמגמע לאחר טיבול (= דרכם היתה לטבל בחומץ כל יום) שמוכח שעושה כן לרפואה, אבל מותר לגמע לפני טיבול משום שלא מוכח שעושה כן לרפואה.

הגמרא מקשה שלא מצאנו דבר שאסור למקצת מהשבת ולמקצתו מותר, וא"כ כמו שלפני טיבול מותר כן צריך להיות מותר לאחר טיבול, שהרי מצאנו שרבא אומר 'הואיל'. ביאור: מותר לאדם לטבול בשבת, משום שהוא נראה כרוחץ כדי לקרר את עצמו ולא כדי לתקן את עצמו (= שנהיה טהור). ואף ביום הכיפורים מותר לו לטבול, למרות שכולם יודעים שהוא טובל כדי לתקן את עצמו ולא להתקרר (= שהרי יוה"כ אסור ברחיצה), והטעם הוא - הואיל שבשבת מותר לו לטבול לכן גם ביוה"כ מותר. וא"כ גם כאן נאמר שהואיל ולפני טיבול מותר כך לאחר טיבול מותר.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

הגמרא מתרצת שרבא חזר בו ממה שהעמיד את המשנה, והוא סובר כאב"י שמשנתנו עוסקת במגמע ופולט.

מסוכרייא דבוייתא: בגד שכורכים סביב הברז של החבית, כדי לסתום יפה את הנקב שמונח בו הברז, ואסור להדקו ביום טוב (ובשבת) משום איסור סוחט אף לדעת רבי שמעון.

רב פסק שהלכה כרבי שמעון במשנה שמתיר לסוך בשמן וורד, אבל לא מטעמו של רבי שמעון ש'כל ישראל בני מלכים הם', אלא שרב סובר שבמקום שהשמן וורד מצוי מותר לסוך בו משום שלא מוכח שסכו לרפואה, ואילו ר"ש מתיר לסוך בו אף במקום שאינו מצוי, משום ש'כל ישראל בני מלכים הם'.

הדרן עלך שמונה שרצים

פרק חמשה עשר. משנה: אלו קשרים שחייבים עליהם חטאת משום מלאכת 'קושר': קשר הגְּמְלִים וקשר הסְפָּנים, שהם קשרים המתקיימים לתמיד. וכשם שהוא חייב על קשירת הקשר, כך הוא חייב על התרת הקשר משום מלאכת 'מתיר'.

רבי מאיר אומר כל קשר שהוא יכול להתירו ביד אחת לא חייבים עליו, ואפילו שקשרו לתמיד.

גמרא: קשר הגְּמְלִים - מנקבים את חוטמה של הנאקה (= נקבת הגמל), ומכניסים בנקב טבעת, וקושרים שם את הטבעת והיא עומדת שם לעולם, ועל קשר זה חייבים חטאת. קשר הסְפָּנים - עושים נקב בראש הספינה וקושרים שם טבעת והיא עומדת שם לעולם, ועל קשר זה חייבים חטאת. אבל על הקשר שבו קושרים את הרצועה לטבעת שבחוטמה של הנאקה (וברצועה קושרים את הבהמה ליתד שלא תברח), או על הקשר שבו קושרים את הרצועה לטבעת הנמצאת בראש הספינה כדי שהספינה תעמוד, לא חייבים חטאת, משום שהוא קשר שאינו של קיימא, שהרי כשרוצה לקחת את הבהמה או את הספינה הוא מתיר אותו.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

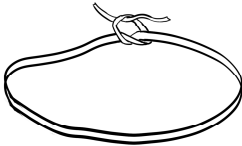
למדנו במשנה שרבי מאיר אומר כל קשר שהוא יכול להיתרו ביד אחת לא חייבים עליו: הגמרא מסתפקת מה סובר רבי מאיר בקשר עניבה, האם כיון שיכול להיתרו ביד אחת אינו חייב עליו, או שמא כיון שהוא קשר מהודק היטב חייבים עליו.

משנה וגמרא: יש קשרים שלא חייבים עליהם חטאת כמו שחייבים על קשר הגמלים והספנים, אבל אסור לעשותם לכתחילה - כגון הקשר שבו קושרים את הרצועה לטבעת שבחוטמה של הנאקה, או על הקשר שבו קושרים את הרצועה לטבעת הנמצאת בראש הספינה, משום שהוא קשר שאינו של קיימא, כפי שהסברנו למעלה.

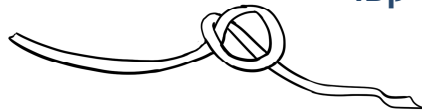
ויש קשרים המותרים לכתחילה - קושרת אשה את מפתח חלוקה (= כעין לשונות שיוצאים מהחלוק לכאן ולכאן, וקושרת של ימין בכתף שמאל ואת של שמאל בכתף ימין), שכיון שדרכה להתירם בכל יום הוא אינו קשר של קיימא. המשנה מביאה סוגי קשרים נוספים המותרים לכתחילה משום שהדרך להתירם בכל יום.

סוגי קשרים:

קשר על גבי קשר

קשר

קשר עניבה שיכול להיתרו ביד אחת